

VOJENSKÉ ZDRAVOTNICKÉ LISTY

ROČNÍK XLV

ZÁŘÍ 1976

ČÍSLO 5

20 ROKOV VOJENSKÉHO ÚSTAVU PRE CHOROBY PLÚCNE V NOVEJ POLIANKE — VYSOKÉ TATRY

Naša komunistická strana postavila zdravotníctvo na významné miesto vo svojom grandióznom pláne budovania socializmu. Zdravie občana v socializme je vysoko cenené, a preto štát ročne vynakladá na zdravotníctvo obrovské sumy. Jedným z jeho cieľov je likvidácia hromadne sa vyskytujúcich chorôb, ku ktorým patrila i tuberkulóza.

Starostlivosť našej KSČ a ministerstva národnej obrany o zdravie príslušníkov ozbrojených síl bola podnetom, aby sa vo Vysokých Tatrách vybudoval vojenský ústav pre liečbu pľúcnych chorôb.

V týchto dňoch spomíname 20. výročie jeho otvorenia. Svojou náplňou i špecifickým určením je jediným svojho druhu v našej vlasti. Pre jeho malebnú polohu v objatí velehôr, nazvali ho „perlou Vysokých Tatier“. Ústav je situovaný vo výške 1100 m n. m. s veľmi priaznivými bioklimatickými podmienkami, hlavne pre choroby dýchacích ciest.

Do terajších novovybudovaných priestorov sa ústav presťahoval v apríli 1956 z Tatranských Matliar. Jeho prvým náčelníkom bol plk. MUDr. Ondrej Haľák. V priebehu niekoľkých rokov sa podarilo ústav kompletne dobudovať i vnútorným zariadením, lekáorskými prístrojmi, takže i po tejto stránke dosiahol úroveň ostatných tatranských ústavov, ba niektorými prístrojmi ich predstihol.

Prečo bolo nutné vybudovať ústav takéhoto druhu, to najlepšie zdôvodňuje zdravotná situácia týchto rokov. Kulmináčnym rokom v počte novozistených tuberkulóz bol u nás rok 1958. Vtedy sa v ČSR zistilo 217,5 nových ochorení na tuberkulózu a evidovaných bolo 1051 aktívnych tbc, a to všetko v prepočte na 100 000 obyvateľov. Počet recidív tuberkulózy bol v roku 1958, ako ukazuje štatistika, dovedna 37,6. V roku 1966 bolo ešte 14,6 prípadov no-

vozistenej tuberkulózy u detí. A tieto čísla, tieto prepočty sa temer priamoúmerne prenášali i na ozbrojené zložky.

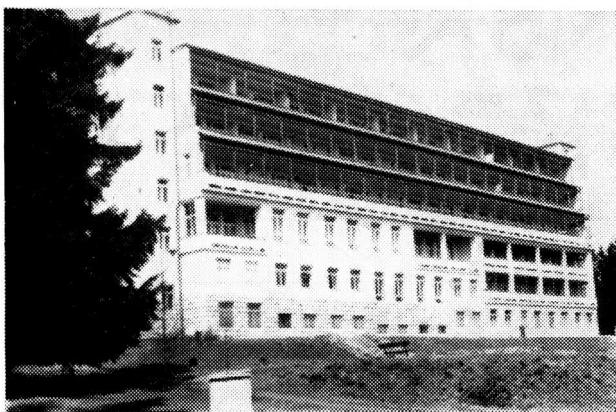
Ústav slúžil plných 10 rokov výhradne len na liečbu tuberkulózne chorých. Pritom samozrejme nezatváral svoje dvere ani pred diferenciálne-diagnosticky ťažkými prípadmi.

Vo Vojenskom ústave pre choroby pľúcne bolo vybudované chirurgické pracovisko s dobre zariadeným operačným sálom. V priebehu rokov bolo urobených okolo 717 reskcií a iných chirurgických výkonov. V ústave operoval prof. MUDr. Imrich Kostolný, občas i akademik prof. dr. Šiška, DrSc., plk. doc. dr. Pražák, CSc., plk. MUDr. Kulhánek, MUDr. Chalupa a iní civilní i vojenský lekári.

Všetkým týmto ďakujeme za ich obetavú a nezištnú prácu a za pomoc, ktorú takto priamo preukázali ústavu i vojenským príslušníkom. Konzervatívnou a chirurgickou liečbou sa nám podarilo vyliečiť stovky pacientov a navrátiť ich znovu do pracovného procesu. Mnohí z nich plnili a dodnes plnia veľmi náročné funkcie v našej Čsl. ľudovej armáde.

V druhej polovici 60. rokov dochádza už k pozvoľnému poklesu tbc chorých. Pokles niektorých kvalitatívnych ukazovateľov v epidemiologickej situácii tuberkulózy má viaceré príčiny. Predovšetkým je to dôsledné očkovanie proti tbc. To bolo začlenené do sústavy povinných preventívnych opatrení a v r. 1953 bolo rozšírené i na osoby do 30 rokov veku, ktoré mali negatívnu tuberkulínovú skúšku. A tak v r. 1958 bolo napr. už zaočkovaných 97,2 % z celkového počtu narodených detí, čo sa potom prejavilo postupným poklesom chorobnosti na tuberkulózu u dospelých.

Ďalšou príčinou poklesu je aj hromadné snímkovanie obyvateľstva zo štítu — radiofotografia, ktorou sa podarilo zistiť a izolovať

najmä v rokoch tbc kulminácie prevážnu väčšinu zdrojov tuberkulózy. Tieto opatrenia sa realizovali i v armáde.

Húževnaté úsilie v boji proti tuberkulóze prinieslo zaslúžené ovocie. Tuberkulóza javí neustály pokles. Mimo spomínaných opatrení boli nápomocní na tomto poklese i nové anti-tuberkulotiká III. rady, Rifampicin a Ethambutol. Uvedené lieky sú vysoko účinné i u chronických prípadov tuberkulózy.

Vedomí si ďalšieho vývoja epidemiologickej situácie v armáde, prikrôčujeme v rokoch 1968 a pozdejšie k rozdeleniu ústavu na dve oddelenia, a to pre liečbu tuberkulózy a nešpecifických pľúcnych chorôb, rešpektujúc pritom všetky kautele hygienicko-epidemiologických zásad. Toto delenie sme urobili v Tatrách ako prví. V odstupe ďalších rokov — tak, ako to dovoľovala epidemiologická situácia — prechádzajú i ostatné tatranské ústavy na liečbu respiračných chorôb. Táto zmena, či reprofilizácia si vyžiadala značnú prestavbu celého jeho vnútorného chodu. Obeh pacientov sa zväčšil takmer trojnásobne, úmerne narástla práca v laboratóriách, na rtg pracovisku, v administratíve, na fyziatrii a pod. Bolo potrebné zriadiť nové oddelenie funkčnej diagnostiky, aerosolov, alergologických metód vyšetrenia a pod. To si vyžiadalo značné vypätie síl celého kolektívu, ktorý narastajúce úlohy zvládol takmer pri nezmenenom počte pracovníkov.

Celý zdravotnícky kolektív si preto zasluhuje plné uznanie. Je to nakoniec najlepšou vizitkou jeho politickej uvedomelosti a plnenia záväzkov v rámci Brigád socialistickej práce.

Zdravotnícky kolektív získal ako jeden z prvých v Tatrách titul Brigády socialistickej práce (7. 10. 1961). Okrem neho v ústave pracujú ešte ďalšie dva kolektívy BSP. Držiteľom odznaku BSP I. stupňa je 64 pracovníkov, odznak BSP II. stupňa vlastní 38 pracovníkov, strieborný odznak ROH 1 pracovník a odznak Priekopníka socialistickej práce 6 pracovníkov. Ústav obdržal za svoju dobrú a zodpovednú prácu celkom 11 štátnych i rezortných vyznamenaní.

Na počesť 30. výročia oslobodenia ČSSR Sovietskou armádou bola založená v ústave i Komplexná racionalizačná brigáda na úseku tyla, ktorá ušetrila na rôznych prácach v ústave v poslednom roku cca 130 000 Kčs.

V odbornej vedeckej činnosti patrí ústav medzi popredné tatranské liečebne. Vďaka za to neúnavnej snahe zdravotníckych pracovníkov, ktoré svoje liečebné i diagnostické skúsenosti publikujú na odborných fórach našich i zahraničných lekárskejších spoločností. Lekári VÚCHP odprednášali za existencie ústavu okolo 270 odborných prednášok, z čoho bolo vyše 150 prác publikovaných v odborných lekárskejších časopisoch. V samotnom ústave bolo poriadaných 6 odborných vedeckých schôdzí, usporiadaných Československou lekárskou spoločnosťou. Vo verejnoprospešnej činnosti je zapojené 42 pracovníkov, ktorí zastávajú celkom 55 funkcií.

V budovateľskej činnosti sa značne pokročilo. Postavila sa nová ubytovňa s komfortným vybavením o kapacite 56 lôžok, postavila sa materská škôlka, vybudovali sa svojpomocou športové ihriská pre pacientov i zamestnancov. Uskutočnila sa plynofikácia v kotálni, vybudoval sa bazén na kúpanie s teplou vodou. Previedli sa rôzne generálne opravy správy budov a pod. V ďalšom pláne je vybudovanie ešte ďalšej bytovky a skladov.

Za túto výstavbu ďakujeme politike našej komunistickej strany a ministerstvu národnej obrany. Celý kolektív si nesmierne cení toto vzácne pochopenie v prospech nášho vojenského zdravotníctva a jeho zamestnancov.

Našou snahou bude i naďalej pracovať s veľkým elánom a nevšednou iniciatívou tak, ako nám to ukladajú závery XV. zjazdu Komunistickej strany Československa.

plk. MUDr. Dušan SKOKŇA, CSc.